

KZDEL

GLASILO ZVEZE FANTOVSKIH ODSEKOV V LJUBLJANI. — IZHAJA VSAK DRUGI ČETRTEK. —
NAROČNINA: LETNO DIN 20, POD SKUPNIM OVITKOM DIN 18. — ROKOPISI SE POŠILJAJO
NA NASLOV: UREDNIŠTVO »KRESA«, LJUBLJANA, KRŽIČEVA 6. — UPRAVA: »KRESA«, RA-
KOVNIK, LJUBLJANA 8. ČEKOVNI RAČUN ŠT. 17.871.

LETO XI.

LJUBLJANA, ČETRTEK 5. SEPTEMBRA 1940.

ŠTEV. 18.

Kraljev rojstni dan

Jutri, dne 6. septembra, praznuje naš mladi vladar svoj sedemnajsti rojstni dan. Mladenič, fant je postal naš kralj, prav sovrstnik nas fantov, ki se zbiramo v naši slovenski fantovski organizaciji. Zato je lepo in prav od nas, da mu za rojstni dan iz vse hvaležnosti in kar najiskreneje iz svojega mladega fantovskega srca čestitamo.

Eno samo leto bo še z nami užival lepo fantovsko mladost, vsaj deloma še brezskrbno, danes leto dni bo pa moral prevzeti nase težko breme vodstva naše velike domovine, naše kraljevine Jugoslavije. Tedaj se bo moral posloviti od lepih in svobodnih dni in stopiti v najlepšo, a tudi najtežjo službo, v službo narodu in domovini.

Mi iz ZFO zmerom na ves glas in iz iskrenosti poudarjamo, da smo DOMOVINI SINOVI, saj je to drugi del našega lepega gesla: Bogu otroci, domovini sinovi, nikomur hlapci. To popolno vdanost domovini izpovedujemo danes še posebno, ko praznuje svoj rojstni dan naš kralj, izpovedujemo zato, da nas bo slišal on in ves kraljevski dom in vsa domovina. Vemo in se predobro zavedamo, da iz te naše vdanostne izjave sledi vse kaj težjega kot življenje v miru in udobnosti. Toda to nas prav nič ne plaši. Vemo, kako težki časi so in še bodo, a prav zato poudarjamo svojo službo domovini, da bomo v resnici STALI VSI OB STRANI MLADEMU KRALJU, ko bo prihodnje

leto prevzel vodstvo države v svoje roke. Morda bo ta naša zvesta služba državi zahtevala največje žrtve, morda celo naše mlado življenje, a zato se nič manj ne pomišljamo obljubljati popolno vdanost, saj vemo, da naše žrtve ne bodo zaman, da bodo koristile kralju in domovini!

ZDRAVSTVUJ, MLADI KRALJ, MI SMO TVOJI!

V novo poslovno dobo

Doba počitnic, ki nastopijo s poletnimi meseci tudi v naših fantovskih vrstah, bo skoro minula. Hladni večeri nas že opominjajo na bližajočo se jesen. Pred novo poslovno dobo smo, nove naloge čakajo naše članstvo, zlasti pa naše odbore vseh edinic.

Vodstvo Zveze fantovskih odsekov se je na te naloge že pripravilo na vodstvenem tečaju v juliju t. l., kjer je izdalo obširen delovni program za novo poslovno dobo 1940/41. Tvarina, tako prosvetno vzgojna, kakor telesno vzgojna, je začrtana. Prav

posebne in težke naloge pa so naložene naraščajski-
mu in organizacijskemu odboru ZFO.

Fantovski sestanki, s katerimi bomo pričeli v
mesecu septembru, bodo nudili članstvu poučna pre-
davanja stanovske vsebine. Načelna vprašanja se
bodo reševala na njih, manjkalo ne bo strogo orga-

po potrebi — naša organizacija ne pozna, kar naj
si vsi odbori dobro zapomnijo! Odsek, ki nima
rednih sej, je slab, v njem ni discipline, ni volje do
dela, v njem vlada mrtvilo, ki članstvo odbija, ne
pa osvaja. Taki odseki so črv v organizacijskem te-
lesu, da ga razjede in slabi.

Finski tekači.

nizacijske tvarine, bo pa tudi za primerno razvedri-
lo in zabavo poskrbljeno.

Na vsake tri mesece bomo prirejali farne se-
stanke, namenjene vsem možem in fantom v fari.
Z njimi hočemo gojiti pravo farno skupnost in na-
vezati vse farane na našo organizacijo. Programi
teh sestankov bodo skrbno izbrani, nudili bodo mno-
go pouka in koristi slehernemu.

Kjer so dani pogoji, bodo okrožja prirejala po-
sebnost okrožne sestanke, namenjene članstvu vseh
odsekov enega okrožja. Okrožni sestanki dobro slu-
žijo medsebojnemu spoznavanju. S poročili odsekov
o delu in uspehih bomo navduševali drug drugega k
požrtvovalnemu delu v naših vrstah.

Obvezni za vse odseke in okrožja so tudi v bo-
doči poslovni dobi **nenadni zbori**, s katerimi preiz-
kušamo disciplino in uđarnost našega članstva.

Posebni tečaji bodo služili šolanju odbornikov
za sposobne organizacijske in telesno-vzgojne vodi-
telje.

Veliko pozornost bomo posvečali delu, predpisa-
nemu za vse edinice po »Poslovniku«; to delo mora
v bodoči poslovni dobi brezhibno potekati.

Odsekovni občni zbori morajo biti prav povsod
izvršeni že v prvi polovici meseca septembra t. l.
Druga polovica je določena za septembrske okrož-
ne svete, kjer si bodo odseki izbrali okrožne odbore.

Redne tedenske ali vsaj štirinajst dnevne seje
se morajo brezpogojno vpeljati v vse edinice. Sej —

Že dobro preizkušeno sredstvo vzdrževanja te-
snega stika med odseki in okrožji z Zvezo so **okrož-
ni sveti**. Na njih bomo še bolj vneto kot do zdaj
dajali pred zastopniki naše centrale račune o delu
in delovnih načrtih. Udeležbi na okrožnih svetih
moramo zlasti posvetiti več pažnje. Vsi bomo skr-
beli, da bo zadoščeno določbi »Poslovnika«, ki pravi:
Vsak odsek mora poslati na vsak okrožni svet
štiri zastopnike. Zelo priporočljivo je, da so to: pred-
sednik, tajnik, odbornik za naraščaj in načelnik.

Naši odseki imajo organizacijsko **poslovanje** že
v precejšnji meri uvedeno. Treba ga bo le še izpo-
polniti in točno po predpisih voditi. Zelo važni so
organizacijski obrazci, ki bodo ostali neizpremenje-
ni. Iz njih črpa vodstvo organizacije smernice za
uspešno delo, po njih se odpravljajo napake. Od-
seki bodo morali le v večji meri paziti na pravočasno
odpošiljanje vseh poslovnih in staležnih poročil. Ter-
mini, ki so določeni za odpošiljanje in na obrazcih
zapisani, se ne smejo v nobenem primeru preko-
račiti.

Telovadne ure naj bodo vedno izpopolnjene z
redno in prosto telovadbo. Uvedejo naj se posebne
ure za vežbanje redovnih vaj, katere naj poseča
vse članstvo. Polne telovadnice telovadcev so zna-
menje močne discipline v odseku. Znano je, da je
telovadba zelo važno vzgojno sredstvo za utrjevanje
volje, samozatajevanje in odpovedi. Pri telovadbi

se na zelo lep način goji čut bratske skupnosti in medsebojne ljubezni. Vrline, ki jih nudi telovadba, so neprecenljive življenjske vrednosti za fanta. Obiskujemo v velikem številu telovadne ure!

Obvezne okrožne tekme so del našega stalnega programa. Tudi v novi poslovni dobi se bodo pomerili odseki okrožij med seboj. Tvarina bo le delno spremenjena in dopolnjena, spremenil pa se bo nekoliko tekmovalni red, po katerem se bo ocenjevalo redno odsekovno poslovanje (vodenje vseh predpisanih knjig in staležnih listov, pravočasno pošiljanje poslovnih in staležnih poročil) in točno plačevanje članarine. Odsek, ki bo vsak mesec sproti redno plačal članarino za vse člane, si bo pridobil določeno število točk. Ako bo plačal vso zaostalo članarino zadnji hip pred tekmami, kakor se je to dogajalo zdaj, se ne bo nič upoštevalo.

Organizacijski odbor ZFO je napravil posebno karto Slovenije ter na njej nazorno označil vse odseke, razvrščene po okrožjih in podzvezah. Že površen pogled nanjo opozori na naloge organizacijskega odbora. Predeli naše ožje domovine so zelo gosto posejani z odseki, so pa vmes tudi znatne bele lise, ki pričajo, da se tam še ni razširila naša organizacijska mreža, v katero bomo morali vplesti sleherno faro.

Dosti dela nas čaka, izvršiti ga moramo, četudi s težkimi žrtvami. Posebno so k temu poklicani okrožni odbori, od katerih delavnosti zavisijo uspehi odsekov. ZFO se tega dobro zaveda, zato je sklenila uvesti po vseh podzvezah posebne organizacijske odbore pod vodstvom podzveznega odbornika za organizacijo. Organizacijski odbori bodo šteli toliko članov, kolikor okrožij ima podzveza, vsakemu članu pa bo naložena skrb za eno okrožje, katerega bo v vseh ozirih nadzoroval, pomagal okrožnemu odboru, kontroliral njegovo delo in skrbel za tesne stike z že obstoječimi odseki ter ustanavljal nove. Delovna okrožja so temelj naše organizacije, zato jim moramo posvetiti vso pozornost. Na to naj mislijo tudi odseki. Njihova dolžnost je, da na septembrskih okrožnih svetih izvolijo svoje najboljše moči v okrožne odbore.

Prav posebna dolžnost slehernega člana v novi poslovni dobi je skrb za številčni dvig članstva naših

odsekov, zlasti pritegnimo v naše vrste **naraščajnike in mladce**. Nova poslovna doba 1940/41 bo doba **organiziranja naših najmlajših!** Na občnih zborih izvolite posebnega odbornika za naraščaj in pod njegovim vodstvom naj se takoj prične zbiranje naših mladih vrst.

Strumno korakajmo v novo dobo, brez oklevanja, poprimimo vsi kot en moč za delo v naši mladinski organizaciji! Krepimo si duha in telo, da bomo dušno in telesno čili, zmogni prevzeti naloge za dobro našega slovenskega naroda in širše domovine Jugoslavije!

N. Ž.

Otrok.

Nehajmo s fantovskimi pretepi!

Neprijeten občutek me obdaja, ko odložim dnevnik, ki poroča o tem ali onem pretepu med našimi fanti pa o sovraštvu in medsebojnem obračunavanju med njimi. Kako grda je ta razvada med našim slovenskim ljudstvom! Ali je to mogoče, se večkrat sprašujem, ali je mogoča taka podivjanost in tako sovraštvo? Pa nič ne pomaga čudenje in dvom, ali je res ali ni. Res je, tako me prepričujejo poročila sama, ki so po nedeljah in praznikih, zlasti pa po žegnanih tako pogosta. Bolj se moram čuditi temu, da pogosto berem o visoki stopnji kulture in civilizacije našega slovenskega naroda. Ali je tisto o visoki kulturi res, to se po pravici sprašujem. In če je naš narod v resnici kulturn, od kod potem zlo

fantovskih pretefov, kje je vzrok? Od kod je prišla ta nečedna kuga med nas?

Fantje, med nami samimi je vzrok te kuge, tega zla: pravi se ji pa — **PIJANČEVANJE**. Kar odkrito priznajmo: vseh, pa prav vseh pretefov med fanti je kriv alkohol, kralj zlobe in hudobije, pretefov in celo pobojev in umorov! In če smo našli zlo, ga bomo tudi znali odpraviti: **FANTJE, VSI V BOJ PROTI PIJANČEVANJU!** Kakor v panju mora završeti med Vami: proč z alkoholom, proč s pijančevanjem!

Hvala Bogu, malo je ta grda razvada že ponehala, in za to gre zahvala v veliki meri — **NAŠIM KATOLIŠKIM ORGANIZACIJAM IN DRUŠTVOM,**

TUDI NAŠI FANTOVSKI ORGANIZACIJI, saj je fante iztrgala pogubnemu vplivu gostiln in beznic in jih postavila v društvene dvorane, v knjižnice in na odre, da tamkaj pokažejo, kaj znajo, da tamkaj sproste svoje sile. Zato je pa tudi sedaj Vaša sveta dolžnost, fantje, da v našo organizacijo privedete vse dobre slovenske fante, da jih prav na ta način rešite nadaljnjih zblod, zlasti pijančevanja in nedeljskih pretepov!

Naša velika dolžnost do Boga, naroda in države je, da iztrebimo to zlo pretepanja in pijančevanja iz vrst naših fantov! Alkohol je treba za vsako ceno onespособiti za vsako nadaljnje uničevalno delo med nami! Vsak pošten slovenski fant

se mora proti tej sramoti slovenskega ljudstva bojevati z vso silo svoje fantovske moči!

Strnimo se in napravimo konec mržnji, sovraštvu, prepirom, pretepom in pijančevanju med nami! Reven je naš narod, pa vendarle ne toliko reven, da bi nedeljo za nedeljo ne zapravljal svojega majhnega premoženja po gostilnah in beznicah. Potem pa tožimo o slabih časih, o slabih plačah in podobno. Pri sebi najprej pomedimo! In še to: Kristus Go spod nas je učil: Ljubite svojega bližnjega. Pretepo so pa kaj slabo znamenje te ljubezni, ki smo jo dolžni bližnjemu!

Zato, fantje, nehajmo s fantovskimi pretepi!

ZFO in proslava 10-letnice vladanja škofa dr. Rožmana

Slovesna proslava desetletnice vladanja škofa dr. Rožmana je bila v nedeljo 4. avgusta 1940. Škof dr. Rožman je imel slovesno sv. mašo v ljubljanski stolnici; pred mašo je pridigal beograjski nadškof dr. Ujčić. Maši so prisostvovali zastopniki številnih organizacij. Člani fantovskih odsekov iz Ljubljane in okolice so se udeležili maše v kroju in s prapori. Del članov je tvoril častno četo pred vhodom v stolnico.

Po maši so zastopniki organizacij čestitali prevzvišenemu slavljenecu. Za ZFO je izrekel čestitke br. predsednik in poudaril, da je mladina, včlanjena v fantovskih odsekih, neomajno zvesta in vdana svojemu škofu. Škof dr. Rožman je odgovoril, da v teh časih zlasti pazi na vzgojo mladine v katoliški načelnosti in odločnosti ter da zaradi tega želi naši zvezi, da bi imela velike uspehe. Še posebej se je zahvalil za nastop naših članov pri cerkveni slovesnosti.

Gorenjska podzveza v Kranju

Podzvezne odbore že imamo v Celju, Mariboru, Ljubljani in Novem mestu. Podzveznega odbora še ni za gorenjska okrožja, ki so soglasna v tem, da naj bo sedež gorenjske podzveze v Kranju. 20. 8. 1940 je bil na pobudo predsednika ZFO v Kranju sestanek, na katerem je bila končno ustanovljena osnova za podzvezni odbor v Kranju. Odbor bo kot pripravljalni odbor začel takoj poslovati. V novo gorenjsko podzvezo spadajo sledeča okrožja: kranjsko, radovljiško, škofjeloško, triglavsko in tržiško.

Gorenjska okrožja in odseki z veseljem pozdravljajo ustanovitev gorenjske podzveze ter so pripravljeni s požrtvovalnim skupnim delom pomagati, da bo njihova podzveza v najkrajšem času v polni življenjski moči.

Pa tudi za ZFO samo in za našo organizacijo je ustanovitev gorenjske podzveze nujno potrebna. Kar pa je potrebno, je treba takoj poklicati v življenje!

„Slovenski dom“ se gradi

Na križišču Kolodvorske in Tavčarjeve ulice v Ljubljani so te dni zapele lopate in krampi. Kopljejo temelje za »Slovenski dom«. Do 22. oktobra 1940 mora biti zgrajen prvi del stavbe. Ta del bo namenjen prevsem za prostore radijske oddajne postaje. Če bodo potrebna sredstva zbrana, se bo z delom takoj nadaljevalo ter bo tako tudi naša Zveza kmalu prišla do svojih osrednjih prostorov v tem domu. Novost pri domu bo, da bo telovadnica zgrajena v vrhnjih dveh nadstropjih. Tako bo imela telovadnica dovolj svetlobe in zraka, česar smo tolikokrat pogrešali. Telovadnica bo služila za osrednje tečaje ter bo zgrajena in opremljena po najnovejših izkustvih. Takoj iz telovadnice bo izhod na del ravne strehe, kjer se bodo mogle vršiti gimnastične vaje na prostem. Poleg telovadnice bodo spalnice in predavalnice za tečaje.

Odseke prosimo, da nadaljujejo z nabiralno akcijo za naš skupni osrednji dom. Navodila ste že in jih boste še dobili. Skrbite, da bodo naši odseki pri zbiranju med prvimi, da bomo kmalu dobili primerne prostore za našo centralo in lastno zdravo telovadnico.

Disciplinirajmo voljo

Dr. Tihomir Toth je nekje napisal: DISCIPLINIRAJ SVOJO VOLJO! Hočemo živeti po tem nauku, hočemo imeti svojo voljo tako v oblasti, da bomo delali to, kar bomo mi hoteli, da bomo vedeli

voditi svoje misli in želje, da jih bomo imeli v oblasti? Hočemo?

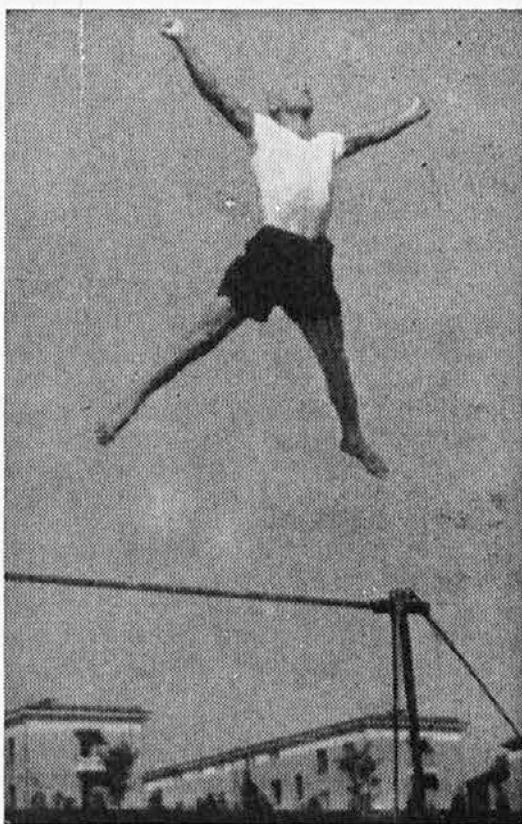
Svoje telo obvladamo. Svoje mišice, dragi brat, te si vzgojil tako, da si dosegel vrhunski uspeh.

Slednja mišica ti je pokorna, ali so tudi misli? Misliš to, kar se zdi tebi prav? Discipliniral si svoje mišice, si tudi voljo? Lahko je imeti v oblasti mišice, težko voljo! Da boš imel v oblasti svojo voljo, se boš moral boriti, težko boriti.

Voljo vodi tako, da bo prav. Vse slabe iztrebi iz spomina, v tvojih mislih naj bo prostora samo za viteška dejanja. V borbi gre pot, s trnjem je posuta, to trnje te v tvojem namenu zadržuje, se ti opleta med noge in te zbada na neštetihih mestih; tekla ti bo kri, pa nič zato. Pojdi kar pogumno naprej, do zmage. Čim težja je borba, tem častnejša je zmaga! Koliko bo tvoje veselje, ko boš lahko dejal: V organizaciji sem ob vodstvu izkušenih športnikov tako utrdil in izuril svoje mišice, svoje telo, da postajam iz dneva v dan boljši telovadec, da dosegam odlične uspehe. V organizaciji sem pa zajel tudi načela, ki mi govorijo: Utruj tudi svojo notranjost. In tudi v tem pogledu dosegam odlične uspehe. V organizaciji sem pridobil moč, da z lahkoto obvladam svoje telo in svojo voljo. Da delam to, kar jaz hočem, da mislim to, kar se meni zdi prav, da sta mi že telo in volja pokorna, da nisem njun suženj. — Kadar boš lahko to trdil, tedaj se boš lahko imenoval vojščaka Kristusovega.

Pa ne samo hočemo, temveč moramo, saj to organizacija v duhovnem pogledu od nas zahteva! In mi, njeni zvesti člani, bomo živeli tako, da nam nikdo ne bo mogel reči, da nismo v organizaciji prekvasili notranjosti.

R. Š.

Raznožka z droga.

Ivan Ogrin:

Noč

Nocoj je noč kot vrt,
ki ga vrtnar je obsejal,
da tisoč, tisoč cvetk
brsti iz mehkih tal.

Nocoj je noč kot prt,
ki ga dekle je stkalo
in tisoč, tisoč rožic
si za poroko vanj vdejal.

Na tem božjem vrtu
tudi meni cvet brsti,
na tem mehkem prtu
srce mi sladko spi.

Naše ime

Želja skoraj vseh članov je, da spremenimo svoje ime, kar je iz raznih razlogov nujno potrebno, ter da si damo ime »Orel«.

Obstoji pa tudi mnenje, zakaj naj bi imeli naziv ravno po ptici, danes da niso več odločilni razlogi, ki so morda govorili za to ime leta 1906., ko je bila ustanovljena Orlovska zveza, da je torej sedaj treba poiskati drugo ime, ki bo morda enako ali še bolj ustrezalo značaju naše organizacije. Gotovo je prav, da zdaj, ko si izbiramo ime, dobro premislimo, za katero se bomo odločili. Čim večji krog o tem razmišlja, čim več bo predlogov, tem lažja bo izbira in boljša odločitev.

Zato razpisujemo anketo ter vabimo člane in druge bralce »Kresa«, da nam do 16. septembra t. l. sporočijo svoje mnenje o tem, **KATERO IME BI NAJBOLJ ZADELO ZNAČAJ NAŠE ORGANIZACIJE ENAKO ALI PA ŠE BOLJŠE KAKOR IME OREL.**

Odgovor, podpisan s polnim naslovom, je treba odposlati na »Kres«, Rakovnik, Ljubljana VIII., najkasneje do 16. septembra 1940. O izidu ankete bomo poročali.

Hlapec Matevž

(Dalje in konec.)

Nenadoma je nekje zabobnelo. Kakor grom.

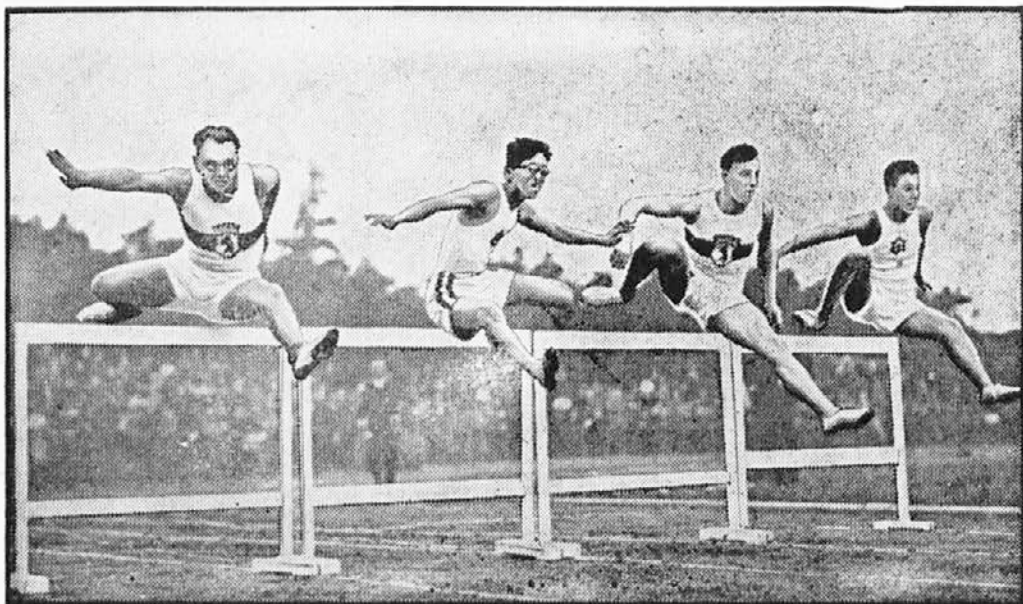
»Pa ne da bi se zdajle ulilo?« se je plaho oglašil gospodar. Ozrl se je proti nebu. Gosto drevje mu je le po malem odpiralo pogled v višino. Urno se je zasukal in s podvojeno silo kopal listje na kup.

Tudi ostali so pritihnili. Pogovor je docela utihnil. Matevž in Anica sta se komaj še s pogledi lovila. Ko pa sta opazila zaskrbljenega gospodarja, sta tudi to opustila. Nekaj gorkega je potegnili iz doline. Izza hriba so se po nebu privalele debele grozeče

skale. V gozdu jih grabljevci niso opazili. Šele ko se je sonce skrilo in je gorka sapa završala v vrhovih dreves, je sunkoma vrgel gospodar grablje v stran, še zaklical, naj pridno hitijo in že drčal po hribu v dolino. Z dežjem je resno grozilo. Matevž se je spomnil hripave vrane, ki ga je zjutraj tako hreščeče pozdravila. To je omenil tudi Anici, a ta je molčala.

ko pomagati? Zakadil se je v listje, rezal vrvi, kopal in kričal na pomoč. Posrečilo se mu je slednjič priti do njega. Uprl se je v voz, ga privzdigoval in skušal rešiti Matevža tesnega objema. Vse sile je napel. Nič, zdajci so prisopihali: Martin, Anica in Špela.

»Za božjo voljo, ženske, Martin, pomagajte! Matevž je pod vozom!« je težko dihal gospodar.

Tek čez oviro.

Še preden se je gospodar vrnil s konji in vozom, se je ulilo. V začetku pomalem, le debele kaplje, potem pa naredilo zares. Grabljevci so opustili grabljenje in se stisnili pod košato bukev, gospodar pa je odvrget premočeni suknjič, ko je ustavil.

V rebri so naložili. Listje se je medtem navzelo vlage in postalo težje. Ker so hiteli, so naložili postrani. Zato se je voz nagibal, ko je skakal po poti navzdol. V strahu, da se zvrne, je Matevž previdno stopal ob strani voza in ga po moči opiral. Konji so bili nemirni in se niso dosti zmenili za bič. Pot je postala drseča. Matevž se je držal za voz in ga skušal opirati, toda ta je drčal prehitro. Na opolzki poti mu je spodrsnilo, da bi skoraj padel. Zgrabil se je za vrv ob strani in se skušal ujeti. Zdajci je voz klenil v kotanjo, se v hipu nagnil in še preden se je Matevž utegnil umakniti, ga je voz pokopal pod sabo.

»Drži, Matevž!« je kriknil gospodar, a voz je že ležal na tleh. Konji so skočili v stran, da je Matevža zasukalo pod vozom.

V hipu je gospodar odvrget vajeti in se zagnal proti vozu. Rahlo ječanje se je dušilo v kupu. Ka-

Anica je zakrtila z rokami, kot da ji je kdo porinil nož v srce.

»Jezus, Jezus! ... je stokala Špela.

»Matevž, Matevž! ...« je v joku klicala Anica. Drevene so ji noge, roka pa, ki jo je držala na ustnicah, je drgetala.

S težavo so toliko dvignili voz, da so izvlekli Matevža. Ni se ganil. Mrtev? Martin je potipal žilo.

»Še bije! ...« je šepetal.

Spravili so ga domov. Anica je prosila Martina, naj brž hiti po gospoda. Ta je zapregel konja in oddrvel.

Položili so ga v hiši na posteljo. Nogi sta bili zlomljeni, v prsih pa ga je vsak čas hotelo zadušiti. Anica se ni ločila od njega. Zda je ni bilo sram prikrivati svojo ljubezen.

Prosil je vode. Žlico mu je nastavila na usta. Parkrat je srknil, nato pa je glavo odmaknil.

Prišel je duhovnik. Previdel ga je in komaj je odšel, se je tudi Matevž poslovil od te doline solz.

Lokar Fr.

Dapisi

PISMO SLOVENSKEGA VOJAKA Z BOLGARSKE MEJE

Preteklo je nekaj mesecev, odkar sem zapustil nad vse ljubljene brate iz mariborske okolice, iz naših lepih

Ruš, ter s težkim srcem odšel v daljno Srbijo. Kako mi je bilo hudo pri srcu, ko sem vstopil med nepoznane tovariše. Pa kot slovenski fant, sin slovenske katoliške matere, sem z vedrim srcem šel na delo, ki

so mi ga odkazali starešine v vojski. A zdaj imam še težjo službo, da čuvam svojo in vašo domovino pred sovražnikom. Vse težave prenašam med srbskimi gorami z lahkoto, saj v mojih žilah teče slovenska kri.

Pa ne smete misliti, da sem na vas pozabil. Prav pridno preberem vsako vrstico »Kresa« ter sem v du-

hu z Vami na vsakem taboru, na vsaki prireditvi.

Pozdravljam Vas z našim lepim pozdravom Bog živi!

Moher Jožef

OB ODPRTEM GROBU

(† Franci Kopitar, Ježica 45, utonil v Savi dne 11. avgusta 1940)

Dragi Franci!

Sredi sončne avgustove nedelje, ko smo se razkropili na vse strani v božjo narodo in si tudi ti vesel odšel v njeno naročje, kakor toli-

kokrat že prej ob prostih dnevih, si nenadoma utihnil in nas za vedno zapustil.

Tako nenadoma utihne pesem sredi noči: komaj dojamem lepoto, ki je v njej, komaj se dotakne srca, že se izgubi v daljavi; tako nenadoma preneha biserni otroški smeh, kadar se v mraku strah prikrade v izbo in matere še ni doma; tako nenadoma usahne nežna mladika in uvene še nerazcveteli cvet na njej, ki ga prešerni popotnik odrta in kmalu zavrže. Tako hitro si odšel od nas ti, Franci. Saj je še včeraj tvoje mlado življenje tako polno, utripalo ob naši strani, še včeraj so tvoje žive oči tako pogumno gledale v svet, od sten še odmeva zvok tvojega vedrega čebljanja, vsa hiša in tvoji dragi domači in mi tvoji prijatelji, vsi smo še polni tvoje navzočnosti. Ali je reš mogoče, da se odpira tu sredi polja svež grob in da je, kot ta jama, široka in globoka vrzel nastala med nami?

Ti dragi, ljubeznivi naš fant, ki si bil poln sonca in smeha! Glej, mati je izgubila svojega najljubšega sina, za katerega je 16 let trpela, upala in ga neskončno ljubila, se bala zanj in trepetala zanj ob sleherni nevarnosti, sestra in brat sta ostala brez ljubelega brata, ki sta ga navihanca tolikokrat grajala, a zraven tako zelo rada imela vse njegove norčavosti in poredne nagajivosti. Tvojim sestram in bratom v Katoliškem pro-

svetnem društvu in Fantovskem odseku se zdi, kot da se je zločinska roka vtihotapila v naš dom in nam ukradla dragocen biser od našega zaklada, ko nas ni bilo doma. In tako so mladci, ki si jih ti vodil na številnih sestankih in sejah, ostali brez svojega predsednika, FO in KPD pa brez svojega vnetega člana, izvrstnega telovadca in navdušenega borca za ideale katoliške prosvete. Saj še niso minule priprave za naš nameravani vsakoletni nastop, ki bi moral biti letos v septembru. In ti si se tako vestno pripravljaval na to prireditev in se je veselil, kakor se more veseliti le čista, nepokvarjena duša vsega lepega.

Danes pa je zate vse to tako daleč in mi nemi in žalostni stojimo ob tvojem grobu in ne moremo razumeti, zakaj je utihnila vesela pesem tvoje duše, zakaj je zamrl smeh na tvojih ustih, zakaj je uvenela mladika naših dreves. Ponižno se sklanjamo pred voljo Vsemogočnega, ki te je otroka čistega, belega in veselega poklical k sebi in te tako rešil vseh neprijetnosti tega življenja, ki nas še čakajo. A čeprav te ni več med nami, bo vendar ostal v naših srcih spomin nate vedno živ. To ti obljubljamo ob tvojem odprtem grobu vsi, pri tisti živi, globoki ljubezni, ki edina seže še preko groba. Počivaj v miru, Franci, naj ti bo lahka zemlja domača!

O KRESU

Naš fant, zaveden član naše organizacije in zato nič manj zaveden naročnik »Kresa«, našega fantovskega glasila, nam je plačal naročnino in obenem napisal o »Kresu« tole mnenje:

»Kres« mi nad vse ugaja ter je le škoda, da ni še bolj razširjen, kot je sicer. Na vsak način je treba misliti na to, da takoj postane »Kres« obvezno glasilo za vsakega člana ZFO. V resnici, prav vsak naš član mora biti naročen na »Kres!« — Upajmo, da se razmere izboljšajo, potem bo pa tudi v tem pogledu bolje!«

Hvaležni smo temu zavednemu članu J. K. iz Bučerce pri Vidmu ob Savi in želimo samo to, da bi našel čim največ posnemovalcev in bi v resnici na prihodnjem našem občnem zboru ZFO bil storjen sklep, da postane naš »Kres« obvezno glasilo vsakega člana ZFO, kar bi bilo vsekakor edino prav in zelo zelo potrebno!

IZ FO LJUTOMER

NA IZLET

Letos ni taborov, ni prireditev, pa jo bomo mahnili na izlet. Kam? Z zemljevidom v roki smo še ugrabili, kam bi jo mahnili. Končno smo se le zedinili. Naša želja je, da bi skromen opis tega izleta z dne 21. julija videli v »Kresu«, ker vtisi te nedelje bodo živeli v nas vedno, ko smo polni mladostnega veselja romali po zemlji slovenski.

Zgodaj zjutraj smo se zbrali v Ljutomeru pred Katoliškim domom. Stopili smo na avto — zabrnal je motor in zapustili smo prestolico Slovenskih goric. V srcih nam je kli- la misel: Zdaj gremo, gremo, da vidimo lepoto naše slovenske zemlje. Mimo nas je švignil Cerovec — rojstni kraj pesnika Stanka Vraza. V Ormožu smo se peljali preko mostu na hrvatsko stran. Čudili smo se njivam, posejanim samo s koruzo. Tu pa tam je plapolala zastava na strehi, naša slovenska, pa je vihrala in rezala zrak, ter pozdravljala brate Hrvate. Spet smo se peljali preko Drave proti Ptujju. Petovio — nismo se ustavili, naš cilj je bil dalje Ptujška gora. Mogočno je brnel motor proti Ptujski gori. Prav na vrh nas je zapeljal. Šli smo v cerkev in se ustavili pri čudodelnem kipu Matere božje. Molitev nam je kipe- la iz srca; naj nas Ona varuje v življenju. Naužili smo se krasnega razgleda na Ptujsko polje in krenili dalje. Manjšperg — Rogatec, spet stopamo na hrvatska tla. Na levi se razteza Donačka gora, na desni strani nas pozdravlja Boč. Vozili smo se med visokimi planinami, ob- raslimi z gozdovi in grmičjem. Vi- deli smo na vrhovih planot razvali- ne gradov, spominjajoče na njih nek- danjo slavo in na preteklost, na kmeta tlačana. Pregrada. Tu smo izstopili in šli peš proti glavnemu cilju, Vina gori. Znoj nam je kap- ljal z obrazov, ko smo prihajali do cilja. Naenkrat — v naše presene- čenje zaslišimo godbo. Pričakovali so nas. Ko je godba nehala, nas je pozdravil g. župnik Ivan Vukina, v hrvaškem jeziku, da smo ga vsi raz- zumeli. Poudarjal je, da ga veseli, da smo dospeli na Vino goro, tako daleč, iz Prekije. Saj so tudi vaši predniki zahajali sem na božjo pot in še prihajajo ljudje iz slovenskih krajev, da izprosijo pomoč pri Ma- teri božji Vinogorski; veseli ga, da

**Drog s stojali ali tudi samo prečko
kupi FO Sv. Jurij pod Kumom.**

IVAN NOVAK

Novela iz spomladi pred majniško deklaracijo. — Spisal Ivan Čampa.

»Dekle je predobro, da bi jo dobil ta človek v svoje kremplje,« si je mislil. Najmanjše želje, da bi si jo pridobil zase, ni bilo v njegovem srcu. Celo nasprotno. Ponovno je trdno sklenil, da se ne bo spuščal v take stvari. Niti zastran dela, ki si ga je naložil na rame in je zahtevalo vsega človeka, še manj zastran matere, ki bi bila do smrti žalostna, če bi izvedela, da je sin zašel na kriva pota. Ne, ne bo se spuščal v kakšno igranje s srcem! Imel pa je za svojo dolžnost, da to nedolžno deklico otme temu odurnežu, ki mu je sijala iz oči sama pohota.

»Gospodična, mi hočete storiti veliko uslugo?« jo je vprašal, ko sta šla nekaj časa molče drug poleg drugega.

»Kakršno koli, gospod Novak, samo povejte mi jo. Storila bom vse, kar bo v moji moči.«

Bila je vsa srečna, da jo Novak nekaj prosi. Kar gorela je. Nikdar si ne bi mislila, da se bo ta pusti človek nenadno tako spre-menil. Čutila je, da ga je priklenila nase.

»Fric mora od vas,« je Novak nenadno bruhnil iz sebe.

»Mora«, je potrdila deklica.

»Kajne, izposlovali boste pri svoji gospe babici, da odide prej ko prej.«

»Bom, in verjemite, storila bi to tudi v primeru, če ne bi bili vi dejali najmanjše besede. Že nekda sem hotela, pa mi niste pustili.«

Prepričana je bila, da je Novak postavil to zahtevo iz istega vzroka, kakor si je mislila ona. Zdaj je vedela, da ga je popolnoma osvojila. In tako ji je bilo pri srcu, da bi začela kar sredi ceste plesati. Hvaležna mu je bila tudi za to, da se bo zdaj rešila onega nemarneža, ki se je ukvarjal z bogve kakšnimi umazanimi posli.

»In Novak bo postal moj, moj,« si je šepetala kakor v sanjah. Pred oči so ji stopali najrazličnejši prizori, ki jih bo v srečnih trenutkih, ko bosta sama in se ne bosta bala, da bi se vsak trenutek pojavil pred njima Fric, doživljala ob njem.

Popolnoma drugače je mislil Novak. Če bi mu deklica videla v tem trenutku v srce, se bi ji bil do smrti zameril.

Še daleč mu niso rojile po glavi take neumnosti kakor deklici. Veselil se je Fricevega odhoda samo zastran tega, ker mu poslej pri njegovem delu ne bo treba več trepetati, da bi ga morda zasledil ta človek, za katerega je bil trdno prepričan, da je policijski vohun. Nobenega dokaza ni imel za to, vendar mu zdrav razum ni mogel dati drugačnega sklepa. In zato se je veselil Novak, ker bo zdaj toliko bolj sam in se bo lahko še z večjo doslednostjo posvetil nalogi, ki si jo je zastavil.

Novak nenadoma ni vedel, kaj se še razgovarja z dekletom. Pred očmi mu je bilo samo to, kako bo odslej še bolj razburjal ljubljansko policijo in odpiral ljudem oči. Čeprav ni hodil v družbo, so mu kljub temu prišli na ušesa v zadnjem času najbolj čudni glasovi, ki bi jim včasih najbolj preprost človek ne mogel verjeti. Zdaj pa se je zdelo, da nenadoma ne more biti nobene tako čudne reči, da bi se zdela nemogoča. Kdor bi pred desetimi leti dejal, da se mogočna Avstrija podira, bi se mu bili vsi smejali, ker bi bili trdno prepričani, da je to prav tako nemogoče kakor klatiti zvezde z neba. Danes ta dan je bilo vse to popolnoma drugače. Zdaj so tudi najpreprostejši ljudje že vedeli, da se bo Avstrija zdaj zdaj sesedla.

Ljudje so si upali govoriti vedno več. Postajali so predrzni celo do vojaštva, če so prišli z njimi v stik. Novak je na svoje oči videl, blizu Šent Vida, kamor je včasih v dopoldnevih, ko se ni vedel kam dati, hodil na izprehod, kako se je mogočna ženska, ki je sedela na koleslju, uprla in se pod nobenim pogojem ni hotela umakniti vojaškemu vozu, ki je priropotal mimo. Ko ji je vojak po dolgem pre-rekanju zagrozil, da jo zabode z bajonetom, mu je ponosno nastavila prsi, rekoč: »Kar daj, svinja, če si upaš, boš že videl, kaj bo potem.«

smo prispeli s slovensko zastavo. »Dobrodošli med nami, Bog vas živi!« s tem je končal župnik govor in godci so zaigrali našo himno: Dvignite Orli... Tukaj so naš duh. vodja g. F. Pečar opravili daritev sv. maše in mi smo jo spremljali s petjem. Po maši smo se pokrepčali. G. župnik so nam v vsakem pogledu šli na roko. Vsi smo jih vzljubili. Morali smo jih, ko pa jih je sama prijaznost in dobrosrčnost. Iskren: Bog vam povrni, s tem se jim zahvaljujemo za njihovo gostoljubnost. Ob dveh popoldne smo se poslovili od Vina gore in šli v Desanič, kjer nas je čakal avto. Spet smo se peljali. Za nami se je izgubljalo Hrvaško Zagorje, na levi smo pa videli vrhove Svetih gor. Kmalu nas je pozdravil Podčetrtek in dalje Sv. Peter, kjer smo se obrnili proti Rogaški Slatini. Plapolali sta zastavi, državna in narodna, ko nas je pozdravila Rogaška Slatina. Izstopili smo in se šli razgledovat. Nismo se mogli načuditi toliki lepoti. Slovenci smo lahko ponosni na ta najkрасnejši košček na lepi zemlji slovenski. Dalje nas je vodila pot v Kostivnico, kjer je za župnika g. Slavič, Ljutomerčan, ki nas je gostoljubno sprejel. Toda hiteti smo morali. Nebo se je počelo oblačiti. Iz naših grl je donela pesem in se odbijala ob obronku Boča, ki je ponosno gledal na nas, kot bi hotel reči: »Tega vi Prleki ne zmorete!« Res nimamo tako visokih planin, imamo pa polja in gorice, ki so nam svete, in ponosni smo nanje. Motor brni in naša srca so polna občutkov, svetih občutkov, polnih hrepenenja in hvale, da je vsa ta lepota, ki jo vidimo, naša — slovenska. Z naglico se vrstijo pred nami kraji. Nikjer se ne ustavljamo, dohitela nas je noč in v nočni tišini opazujemo kraje, osvetljene z električno lučjo. Hitro smo zagledali luči Ptuja. Pustili smo jih za sabo. Slovenske gorice, ponižne, a vendar lepe, v svetlobi mesečine vas gledamo, tiho, spoštljivo, da bi vas ne zbudili iz sna...

Ljutomer. Izstopili smo, srečni in veseli, polni ljubezni do naše zemlje slovenske, po kateri smo romali. Sveta si, zemlja slovenska, in lepa, v naših srcih boš živela in spomin na današnji izlet bo živel vedno v nas.

R. Š.

Izdaja Zveza fant. odsekov. — Urejuje Fr. Jesenovec, Ljubljana. — Za uredništvo odgovarja A. Trontelj C. M., Groblje - Domžale. — Tiska Misijonska tiskarna Groblje - Domžale (Trontelj C. M.)